

Profesori i istraživači
iz akademske zajednice Srbije

Za gospođu Ursulu fon der Lajen
predsednicu Evropske komisije
Commission européenne
Rue de la Loi / Wetstraat 200
1049 Bruxelles
Belgique

Beograd, 7. septembar, 2026.

OTVORENO PISMO

Poštovana gospođo predsednice,

Mi, profesori i istraživači akademske zajednice Srbije, obraćamo Vam se sa čvrstom verom u vladavinu prava, demokratsku odgovornost, slobodne i fer izbore i pluralizam slobodnih medija – principe koji leže u srcu Evropske unije. Oni su ključni onda kada se od građana očekuje da donose utemeljene odluke, da nosioce vlasti pozivaju na odgovornost i slobodno odlučuju o budućnosti svoje zemlje.

Najave Vaše moguće posete Srbiji u mesecu oktobru privukle su stoga našu pažnju. Svesni smo da je ona potencijalno planirana mnogo pre najave naših parlamentarnih izbora. Ipak, ukoliko izbori budu održani krajem oktobra, Vaša poseta mogla bi da se podudara sa završnom fazom kampanje. U aktuelnom političkom i medijskom prostoru Srbije, pitanje je ne samo kakvo značenje ta poseta ima za Vas, već i kakvo značenje bi moglo da joj se nametne.

Međunarodni posmatrači i evropske institucije već više puta su dokumentovali vrlo neravnopravnu izbornu trku u Srbiji, uključujući prikrivene oblike kampanje koje sprovode državni aparat i partije na vlasti, zloupotrebe javnih resursa, pritiske na zaposlene u javnom sektoru i drastično suzbijanje medijskog pluralizma. U takvim okolnostima, slika predsednice Evropske komisije koja se susreće sa predsednikom Aleksandrom Vučićem neposredno pred izbore mogla bi da bude iskorišćena od strane medija bliskih vladajućoj stranci da pošalje poruku: „Evropa podržava aktuelnu vlast“. Uvereni smo da to nije Vaša namera. Ipak, uverenja sama po sebi nisu dovoljna da spreče takvu zloupotrebu.

Tokom Vaše posete Beogradu oktobra 2025. pozivali ste na „snažnu, izrazitu i delotvornu demokratiju“, pomake u smislu „vladavine prava, izbornih uslova i medijskih sloboda“, i naglašavali ste da je „implementacija ključna“ i da mora da dovede do „promene na terenu“. Od tada, neki proceduralni koraci jesu preduzeti, ali oni nisu i doveli do takvih promena. U nekoliko ključnih oblasti, naprotiv, dogodilo se dalje nazadovanje. Komisija je i sama 2026. ocenila i dokumentovala dodatne političke pritiske na sudstvo i tužilaštvo, izrazila veliku zabrinutost zbog političkih i ekonomskih uticaja na medije i zbog daljeg ugrožavanja bezbednosti novinara. Tokom iste posete takođe ste naglasili da se EU zalaže za slobodu, a ne za lišavanje prava, uključujući i pravo na mirna okupljanja. Nakon više od godinu dana građanskih protesta, taj princip je i danas jednako bitan.

Ukoliko biste posetili Srbiju tokom predizborne kampanje, molimo Vas da istaknete ova pitanja u okviru svog programa i učinite ih zvaničnom porukom Vaše posete, kao i da podsetite na standarde koje su već iskazali Evropska komisija, Evropski parlament i OSCE/ODIHR. To je posebno važno nakon što su i sami predstavnici Evropskog parlamenta postali meta neprijateljske retorike od strane starijih srpskih zvaničnika zato što su iskazali zabrinutost u vezi sa demokratijom i integritetom izbornih procesa.

Takođe Vas ohrabujemo da, kao i tokom prethodne posete, stupite u komunikaciju sa predstavnicima različitih sektora srpskog društva, poput: građanstva, nezavisnih medija, univerziteta i akademske zajednice i drugih koje brine demokratskost institucija. Slušati ne podrazumeva davati podršku. Kao što ni demokratski pluralizam ne podrazumeva privrženost određenoj stranci. Takav angažman pokazao bi da Evropska unija sagledava Srbiju i dalje od njene trenutne vlasti.

Pozivamo Vas i da posetite železničku stanicu u Novom Sadu i odate poštu žrtvama pale nadstrešnice. Takav gest ne bi bio čin podrške bilo kom političkom akteru. On bi samo potvrdio ono osnovno: da su ljudski život, istina i odgovornost važni. Nadamo se i da ćete javno iskazati očekivanja da srpske institucije obezbede potpune, nezavisne i verodostojne odgovore u vezi sa time kako se ova tragedija dogodila i ko je za nju odgovoran.

Nadamo se da ćete jasno istaći da je EU i dalje spremna da sarađuje sa Srbijom i podrži njen demokratski i institucionalni razvoj. Vladavina prava, slobodni i fer izbori, nezavisne institucije i slobodni mediji suštinske su vrednosti građana Srbije, bez obzira na dalji tok ili konačni ishod pristupanja EU. One nikada ne smeju da postanu sporedni ili kratkotrajni faktor političke stabilnosti. Vlast koja svoju stabilnost održava time što sprečava građane da je smene nije vrsta stabilnosti na kakvoj treba da se zasniva demokratska Evropa.

Poštovana predsednice, mi ne tražimo da podržite studentski pokret, opoziciju ili bilo koju izbornu listu. Mi tražimo da ne podržite nikog. Onaj ko vlada Srbijom treba da bude izabran voljom njenih građana na slobodnim i fer izborima. Molimo Vas da preduzmete sve potrebne korake kako biste sprečili da Vaš institucionalni autoritet bude prisvojen od strane bilo kog učesnika u izbornoj trci i da izbegnete postupke ili najave koji bi mogli da budu zloupotrebljeni kao izborna podrška.

Nikakav ishod izbora ne sme se smatrati demokratski legitimnim ukoliko građani nisu imali istinsku mogućnost da biraju pošteno i po svojoj slobodnoj volji. Stoga Vas molimo da jasno istaknete da će EU oceniti verodostojnost bilo kog ishoda izbora ne samo na osnovu zvanično objavljenih rezultata, već i prema tome da li su građani zaista bili u mogućnosti da slobodno, na pošten i ravnopravan način, izraze svoju političku volju.

Ukoliko vremenski okviri i okolnosti kampanje ne pogoduju zaštiti Vaše posete od takve instrumentalizacije, mi Vas ljubazno molimo da razmotrite mogućnost njenog odlaganja do posle izbora. Ne treba Evropa da bira za Srbiju. To treba da čine građani Srbije.

S poštovanjem,

Profesori i istraživači, članovi akademske zajednice Srbije

Br.	Ime i prezime	Zvanje	Afilijacija
1	Mirjana Nikolić	Redovni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet dramskih umetnosti
2	Aleksandar Baucal	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
3	Nenad Fric	Docent	Univerzitet u Beogradu, Građevinski fakultet
4	Katarina Jovanović	Redovni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet muzičke umetnosti
5	Biljana Stojković	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Biološki fakultet i Filozofski fakultet
6	Jovana Bila Dubaić	Docent	Univerzitet u Beogradu, Biološki fakultet
7	Svetlana Stanarević	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fakultet bezbednosti
8	Jelena Milašin	Redovni profesor (u penziji)	Univerzitet u Beogradu, Stomatološki fakultet
9	Ksenija Krstić	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
10	Dražen Drašković	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Elektrotehnički fakultet

Br.	Ime i prezime	Zvanje	Afilijacija
11	Dejan Pavlović	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fakultet političkih nauka
12	Ljubica Milović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Tehnološko-metalurški fakultet
13	Ksenija Aksentijević	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fakultet veterinarske medicine
14	Vera Radović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fakultet za obrazovanje učitelja i vaspitača
15	Tamara Karan Žnidaršič	Docent	Univerzitet u Beogradu, Biološki fakultet
16	Oliver Stojković	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet
17	Nada Ćosić	Viši naučni saradnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za biološka istraživanja "Siniša Stanković"
18	Vladimir Milošević	Docent	Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja
19	Olivera Batajić Sretenović	Vanredni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet primenjenih umetnosti
20	Nataša Janković	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fakultet za obrazovanje učitelja i vaspitača
21	Miloš Djajić	Samostalni stručni saradnik	Univerzitet u Novom Sadu, Akademija umetnosti
22	Aleksandra Čairović	Docent	Univerzitet u Beogradu, Stomatološki fakultet
23	Olivera Stojadinović	Profesor emeritus	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet primenjenih umetnosti
24	Jovana Karaulić	Docent	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet dramskih umetnosti
25	Martina Krivokapić	Senior Expert Associate	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet dramskih umetnosti
26	Vesna Popović	Redovni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet primenjenih umetnosti
27	Radomir Saičić	Član Akademije nauka	Srpska akademija nauka i umetnosti
28	Velimir Radmilović	Član Akademije nauka	Srpska akademija nauka i umetnosti
29	Dejan Šoškić	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet
30	Tanasije Marinković	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Pravni fakultet
31	Irina Subotić	Profesor emeritus	Univerzitet u Novom Sadu
32	Dalibor Petrović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet
33	Zorka Milivojević	Samostalni umetnički saradnik	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet muzičke umetnosti
34	Ljubomir Milanović	Redovni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet muzičke umetnosti
35	Radmila Resanović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fakultet veterinarske medicine
36	Bljana Leković	Docent	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet muzičke umetnosti

Br.	Ime i prezime	Zvanje	Afilijacija
37	Jelena Đajić Levajac	Vanredni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet muzičke umetnosti
38	Oliver Tošković	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
39	Vesna Bjegović Mikanović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet
40	Tea Dimitrijević	Redovni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet muzičke umetnosti
41	Ivan Stanojević	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fakultet političkih nauka
42	Maja Stanojević	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet
43	Zorica Šaljić	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
44	Jelena Vranješević	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
45	Dušan Dobromirov	Redovni profesor	Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka
46	Vera Ošmjanski	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
47	Dejan Dželebdžić	Docent	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
48	Dragana Dimitrijević	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
49	Radina Vučetić	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
50	Dragan Popadić	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
51	Dušan Spasojević	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fakultet političkih nauka
52	Ivana Stepenović Ilić	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
53	Branka Popović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Stomatološki fakultet
54	Dubravka Stojanović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
55	Branislav Todić	Docent	Univerzitet u Beogradu, Tehnološko-metalurški fakultet
56	Vladimir Đurđević	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fizički fakultet
57	Dejan Šabić	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Geografski fakultet
58	Irena Živković	Redovni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet primenjenih umetnosti
59	Nemanja Smičiklas	Docent	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet primenjenih umetnosti
60	Aleksandar Valjarević	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Geografski fakultet
61	Mikica Sibinović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Geografski fakultet
62	Ljiljana Kostić Kravljanac	Naučni savetnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za multidisciplinarna istraživanja

Br.	Ime i prezime	Zvanje	Afilijacija
63	Jasmina Šinžar Sekulić	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Biološki fakultet
64	Ivan Kljajić	Redovni profesor	Univerzitet u Novom Sadu, Akademija umetnosti
65	Vladan Kuzmanović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Građevinski fakultet
66	Tamara Džamonja	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
67	Nevena Grdović	Naučni savetnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za biološka istraživanja "Siniša Stanković"
68	Aleksandra Uskoković	Naučni savetnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za biološka istraživanja "Siniša Stanković"
69	Marija Gvozdanić	Naučni saradnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za biološka istraživanja "Siniša Stanković"
70	Aleksandra Popovac	Docent	Univerzitet u Beogradu, Stomatološki fakultet
71	Aleksandar N. Nešković	Redovni profesor (u penziji)	Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet
72	Svetislav Kostić	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Pravni fakultet
73	Zoran Pavlović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
74	Vera Spasenović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
75	Ana Prodanović	Docent	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet primenjenih umetnosti
76	Ana Radojičić	Docent	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet dramskih umetnosti
77	Jelena Đorđević	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Biološki fakultet
78	Lidija B. Radulović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
79	Tatjana Stefanović Stanojević	Redovni profesor	Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet
80	Dragana Vuković	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet
81	Ljiljana Čvorović	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet
82	Natalija Perišić	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Fakultet političkih nauka
83	Smiljana Milinkov	Vanredni profesor	Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
84	Vladan Čokić	Naučni savetnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za medicinska istraživanja
85	Jelena Djulvezan Milković	Samostalni stručni saradnik	Univerzitet u Novom Sadu, Akademija umetnosti
86	Vladimir M. Ranković	Redovni profesor	Univerzitet u Kragujevcu, Filološko-umetnički fakultet
87	Sanja Mitić	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet
88	Galjina Ognjanov	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet

Br.	Ime i prezime	Zvanje	Afilijacija
89	Jelena Kovačević Vorgučin	Vanredni profesor	Univerzitet u Novom Sadu, Akademija umetnosti
90	Slobodan Marković	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
91	Predrag Kolarz	Viši naučni saradnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za fiziku
92	Uroš Savković	Viši naučni saradnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za biološka istraživanja "Siniša Stanković"
93	Mirko Djordjević	Viši naučni saradnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za biološka istraživanja "Siniša Stanković"
94	Sanja Djoković	Viši naučni saradnik	Univerzitet u Beogradu, Institut za biološka istraživanja "Siniša Stanković"
95	Lea Vlajnić	Docent	Univerzitet u Beogradu, Biološki fakultet
96	Vukašin Slavković	Docent	Univerzitet u Kragujevcu, Fakultet inženjerskih nauka
97	Ivan Mladenović	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
98	Smiljana Cvjetković	Docent	Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet
99	Goran Knežević	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
100	Tijana Prodanović	Vanredni profesor	Univerzitet u Beogradu, Matematički fakultet
101	Bojan Duduk	Naučni savetnik	Institut za pesticide i zaštitu životne sredin
102	Milan Videnović	Istraživač saradnik	Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet
103	Jelena Lepojević	Vanredni profesor	Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet
104	Jasmina Đorđević	Redovni profesor	Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet
105	Kristinka Ovesni	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
106	Tatjana Vukosavljević Gvozden	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
107	Romana Vujasinović	Vanredni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet dramskih umetnosti
108	Dušan Stamenković	Redovni profesor	Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet
109	Radmila Jovanovic Kozlowski	Docent	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
110	Tatjana Paunović	Redovni profesor	Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet
111	Branka Petković	Redovni profesor	Univerzitet u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici, Prirodno-matematički fakultet
112	Vera Večanski	Docent	Univerzitet u Beogradu, Faculty of Education
113	Vladimir Nikolić	Vanredni profesor	Univerzitet umetnosti u Beogradu, Fakultet likovnih umetnosti
114	Svetlana Batarilo	Docent	Univerzitet u Beogradu, Saobraćajni fakultet

Br.	Ime i prezime	Zvanje	Afilijacija
115	Dragana Ilić	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Matematički fakultet
116	Vladimir Beškoski	Redovni profesor	Univerzitet u Beogradu, Hemijski fakultet
117	Andrej Jandrić	Docent	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet
118	Miloš Vuletić	Docent	Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet